

**Vyjádření předsedy a členů
Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí
ve věci publikace „Kdyby“ znamená pozdě**

V polovině září 2021 vzbudil značnou pozornost záměr některých zdravotních pojišťoven vydat a distribuovat brožuru „Kdyby“ znamená pozdě. Protože publikace měla obsahovat i závěrečné slovo předsedy vlády, který je kandidátem v nadcházejících volbách do Poslanecké sněmovny, doplněné jeho fotografií, vyvolal tento úmysl v době vrcholící kampaně otázky, zda by zdravotní pojišťovny vydáním brožury nezasáhly do volební kampaně. Vzhledem k četným dotazům části médií a veřejnosti se Úřad rozhodl k této věci stručně vyjádřit.

- Na Úřad se v době volebních kampaní i mimo ně běžně obracejí politické strany, politická hnutí, koalice, kandidáti, média, fyzické a právnické osoby i orgány veřejné moci s žádostmi o konzultace a stanoviska Úřadu k otázkám, které spadají nebo mohou spadat do jeho gesce. Ve věci publikace „Kdyby“ znamená pozdě se na Úřad s žádostí o konzultaci obrátila jedna fyzická osoba a jedna právnická osoba, která není orgánem veřejné moci, ani nebyla zřízena zákonem. Těmto dvěma zájemcům o konzultaci Úřad dne 14. 9. 2021 sdělil své stanovisko, v němž doporučil konkrétní textovou úpravu publikace tak, aby nevzniklo podezření, že tiskovina naplňuje znaky volební kampaně.
- Úřad je oprávněn považovat za volební kampaň pouze propagaci, kterou vymezuje § 16 odst. 1 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, v platném znění.¹ Úřad nehodnotil politický, kulturně-politický či etický rozměr věci.
- V odpovědi dvěma uvedeným žadatelům o konzultaci Úřad doporučil provést v publikaci úpravy, které by podle názoru Úřadu minimalizovaly možnost, že by byla publikace vnímána jako prostředek volební kampaně. Za prvé, pod jménem (podpisem) Andreje Babiše na s. 50 Úřad doporučil uvést jeho funkci (obdobně jako u ministra zdravotnictví Vojtěcha Adama na s. 3), tedy „předseda vlády“, tak aby bylo zřejmé, že prostor pro vyjádření v tiskovině mu není vyhrazen jako fyzické osobě, ale jako veřejnému funkcionáři stojícímu v čele vlády, která priority ve zdravotnictví určuje. Za druhé, pasáž ve znění: „*Určitě víte, že jsme připravili velký plán obnovy naší české ekonomiky po covidu. Část peněz z něj, ale i z dalších programů, nasměrujeme právě do boje s rakovinou, která je při tak vysokém výskytu i významným sociálním a ekonomickým problémem,*“ doporučil Úřad upravit takto: „*Určitě víte, že vláda připravila velký plán obnovy naší české ekonomiky po covidu. Plán počítá s tím, že část peněz*

¹ „Volební kampaní se rozumí jakákoliv propagace kandidující politické strany, politického hnutí nebo koalice, jejich kandidáta anebo nezávislého kandidáta nebo volební agitace ve prospěch kandidující politické strany, politického hnutí nebo koalice, jejich kandidáta nebo nezávislého kandidáta, zejména veřejné oznámení určené na jejich podporu anebo sloužící v jejich prospěch, včetně jakékoliv doprovodné akce, za které se poskytne nebo obvykle poskytuje úplata. Za volební kampaň se považuje i sdělení v neprospěch jiné kandidující politické strany, politického hnutí, koalice, jejich kandidáta nebo nezávislého kandidáta.“

z něj, ale i z dalších programů, bude nasměrována právě do boje s rakovinou, která je při tak vysokém výskytu i významným sociálním a ekonomickým problémem,“ neboť použití 1. osoby množného čísla právě v kombinaci s podpisem „Váš Andrej Babiš“ bez vazby na funkci ministerského předsedy již mohlo publikaci posouvat směrem ke sdělení ve prospěch kandidáta. V ostatních částech materiálu (ať už jde o textový obsah, či grafické zpracování) úřad nespatriil možný přesah do volební kampaně, jak ji definuje volební zákon. Koncepce publikace spočívá právě v osobních apelech osobností, kdy je každé z nich vyhrazena jedna dvojstrana, v jejíž v první polovině je otištěna celostránková fotografie (obvykle) lékařské autority, a druhá polovina obsahuje text dotyčný(ho) k otázce onkoprevence. Dvojstrany, v nichž se se svým apelem na čtenáře obrací ministr zdravotnictví (úvod publikace) a Andrej Babiš (závěr publikace) se z této koncepce nijak nevymykají. Jediný rozdíl spočívá v grafickém odlišení dvojstran vyhrazených těmto politikům tak, že jsou vyfotografováni na barevném pozadí a text je vytištěn na pozadí bílém, zatímco u lékařů je tomu naopak. Jsou tak graficky odlišeny pasáže věnované vyjádřením lékařů od pasáží s apely politiků. Všechny texty se však týkají prevence onkologických onemocnění.

- Dne 15. 9. 2021 zveřejnilo Ministerstvo zdravotnictví ČR na internetové stránce <https://www.mzcr.cz/onkobrozura/> publikaci, která je ve znění problematických pasáží identická s tou, jejíž znění a podobu s Úřadem konzultovaly výše zmíněné osoby. Neobsahuje však mimo jiné informaci o vydavateli a partnerech publikace (zadní strana obálky). O dva dny později publikovalo Ministerstvo zdravotnictví na svých internetových stránkách další verzi této publikace, v níž je upraven profesní medailonek jednoho z lékařů a některé typografické prvky. Je tedy zřejmé, že tiskové podklady nebyly před zveřejněním publikace neměnitelné ani neměnné.
- Nakolik je Úřadu známo, ke dni zveřejnění tohoto vyjádření byla brožura „*Kdyby*“ *znamená pozdě* (s popsány úpravami) publikována pouze Ministerstvem zdravotnictví ČR, a to elektronicky prostřednictvím internetu. V původní podobě, kterou měl pro posouzení k dispozici Úřad, je k dispozici na webu Vojenské zdravotní pojišťovny (<https://www.vozp.cz/prevence-rakoviny>).
- Úřad tímto vyjádřením nekonstatuje porušení zákona, neboť k tomu je oprávněn v zásadě pouze ve správních rozhodnutích a v protokolech o kontrole. V daném případě nelze ani k jednomu z těchto institutů přistoupit, neboť neexistuje subjekt, vůči němuž by mohly být uplatněny. Stát ani jeho organizační složka totiž nemohou být aktéry volební kampaně. Toto vyjádření úřad publikuje v návaznosti na předchozí mediální vyjádření svých představitelů, ve kterých upozorňovali na skutečnost, že představitelé veřejných úřadů opakovaně ignorují oddělování rolí veřejných představitelů a současně kandidátů v nadcházejících volbách.

V Brně dne 29. 9. 2021

předseda a členové Úřadu

Kontakt pro média:

Luisa Divišová, tisková mluvčí, mobil: +420 731 912 956, e-mail: luisa.divisova@udhpsch.cz